

Annex 1

Plataforma Zona Franca

L'objectiu d'aquest annex és abordar l'impacte previsible que tindran tant la renúncia a construir l'equipament específic per acomplir la presó preventiva, com l'allunyament del centre de presos preventius a una distància mínima de 40 km de Barcelona.

Aquest impacte s'analitza distingint cinc grans àrees: de la seguretat jurídica, de la salut, assistencial, sociocultural i del voluntariat, aquesta última molt vinculada i imbricada amb les quatre anteriors.

La dissecció de tots aquests aspectes es fa estrictament per conèixer millor totes les implicacions. Al final s'elabora una previsió integral.

L'article 5 de la LOGP, de 1979, estableix que "El règim de presó preventiva té per objecte retenir a l'intern a la disposició de l'autoritat judicial. **El principi de la presumpció d'innocència presidirà el règim penitenciari dels preventius.**"

L'estatus del pres preventiu és el d'una persona innocent privada de llibertat. L'única forma de garantir el compliment de l'article 5 és disposar d'un centre específic dedicat a materialitzar un règim penitenciari adequat i situat dins de la xarxa urbana.

Barcelona, gener de 2017

Índex

I. STATU QUO DEL PREVENTIU LA MODELO

II. EFECTES PREVISIBLES DEL DESPLAÇAMENT DELS PRESOS PREVENTIUS

A. ÀREA DE LES GARANTIES JURÍDIQUES Advocats i jutges

B. ÀREA DE LA SALUT Psicòlegs, metges, psiquiatres i sanitaris

C. ÀREA ASSISTENCIAL Treballadors socials

D. ÀREA SOCIOEDUCATIVA I FORMATIVA Educadors socials i mestres

E. ÀREA DEL VOLUNTARIAT I LA SOLIDARITAT Voluntaris i altres agents solidaris

III. OBJETIU DE LA PLATAFORMA ZONA FRANCA

I. Statu quo del preventiu la Modelo

La presó Modelo de Barcelona és el centre provincial de preventius. Actualment dóna cabuda a uns 900 interns, dels quals són preventius aproximadament el 75%. Aquesta ocupació s'acosta molt a l'òptima, lluny ja dels 2800 presos de l'any 1989 o dels 2100 en 2005.

Per ser un centre de preventius, totes les dinàmiques tenen un ritme absolutament diferent del que regeix als centres de penats. El contingent de 900 presos no és un col·lectiu estable, sinó el balanç diari entre les nombroses altes i baixes que es produeixen.

L'estat material de l'equipament és deficitari perquè no s'ha fet el que calia per mantenir-ho en unes condicions mínimes d'habitabilitat. Per contra, el servei en tot allò que depèn de la dotació humana és de qualitat: l'atenció mèdica i sanitària, l'alimentació, les pautes de vida ordenada en comunitat, l'oferta formativa i esportiva, etc.

El document que s'adjunta (de l'Institut andalús interuniversitari de criminologia, a partir d'un estudi dut a terme sobre presos preventius de Màlaga) aporta una dada orientativa: "Un 22% dels preventius només romanen a la presó dies o setmanes, en un període inferior a un mes, i del 72 % del col·lectiu es decreta la llibertat abans de 6 mesos" (pàgina 4, columna esquerra final). La brevetat de la mesura, lluny de ser un argument a favor de l'allunyament dels preventius com ha pretès l'Administració penitenciària, és una alerta de fins a quin punt és important evitar el desarrelament i l'aïllament en el període crític, el dels primers dies de reclusió.

Existia el projecte inicial de construir un centre de preventius en la Zona Franca i recentment, de forma poc transparent, ha transcendit que es renuncia a aquest projecte i que s'opta per *farcir* amb aquests preventius els buits dels centres de penats que estan situats a 40 km de Barcelona.

DADES IL·LUSTRATIVES

Algunes dades il·lustren la impossibilitat de gestionar amb garanties la situació de presó preventiva si no és des d'un establiment específic. Són dades relatives a la presó Modelo i pertanyen a 2016:

Van ingressar 3.576 presos. La meitat d'ells eren primaris, és a dir, ingressaven en un centre penitenciari per primera vegada. Aquesta situació requereix tot un seguit de tràmits inicials: documentació, expedient, fitxa dactilar, foto, etc. Però també acomodació en els departaments d'ingressos, activació de tots els professionals que estan implicats en la classificació inicial (treballadors socials, educadors socials i mestres, entre altres

I. Statuo quo del preventiu la Modelo

---

professionals de tractament), actuació del personal mèdic i sanitari, així com múltiples intervencions a les àrees d'administració, d'informació, etc.

Van causar baixa 3.522. La baixa al centre implica tant la recollida i tramitació de pertinences, estris i documentació de qui marxa, com la contínua acomodació d'aquells que resten. Són relativament habituals les llibertats ben entrada la nit, sense que suposin un problema amb el suport del teixit urbà.

Es van tramitar 2.026 diligències judicials. S'inclou aquí des del lliurament del pres als agents de policia perquè sigui conduït al jutjat i reintegrat més tard a la presó, fins a l'organització de videoconferències o un altre tipus de diligències, sempre en funció d'allò que demanin els jutges instructors. La permanència d'un no condemnat a la presó excita la màxima diligència de tots els professionals.

Es van rebre 8.791 paquets de roba. Portats pels familiars gràcies a l'accessibilitat de l'equipament, prop del metre, autobús i tren. La gestió de milers de paquets abraça des del tràfec continu amb maquinària adequada fins a les mesures adients per garantir la seguretat del centre.

Es van lliurar 667 paquets als familiars. El moviment constant als centres de preventius es dispara en moments puntuals. Al canvi de temporada, cal lliurar als familiars bona part de robes i útils perquè cal optimitzar l'espai de convivència dins de les cel·les.

Es van atendre 16.012 visitas d'advocats. Aquesta dada dóna l'autèntica mesura de la importància que els presos preventius romanguin accessibles tothora als professionals que porten la seva defensa.

Es va gestionar la visita aproximada d'uns 140.000 familiars. Sia per a tramitar paquets, visitar als interns per locutoris o per vis a vis. El conseller Mundó va declarar que el 80% dels preventius tenen una estada inferior als 50 dies i que per tant "*el nombre de visites que facin els familiars en 50 dies són escasses*". Perillós desconeixement de la realitat —només calia preguntar als professionals— i de què és exactament la presó preventiva.

II. Efectes previsibles de desplaçar als presos preventius

A. ÀREA DE LES GARANTIES JURÍDIQUES

El pres preventiu no està condemnat. En aquest complex estatus jurídic —innocent privat de llibertat— es resumeix la particularitat de tot establiment de preventius, la qual cosa explica la seva ubicació al llarg de la història dins del teixit urbà.

La Conselleria ha utilitzat la curta estada a la presó provisional de la major part dels preventius per treure-li importància a la qüestió. Precisament escurçar el temps de la presó provisional és, moltes vegades, el resultat del bon funcionament dels professionals gràcies a la fàcil comunicació amb el pres.

Finalment, l'experiència dels professionals assenyalava que és dins les primeres hores o d'els primers dies de decretar-se la presó quan es produeix la major part dels suïcidis a la presó provisional. El règim d'un establiment de preventius està especialment orientat a facilitar la garantia de l'article 5 de la LOGP. Serà possible mantenir aquesta garantia farcint les vacants dels penals amb preventius? Estem ben segurs que això no és possible.

1. Les garanties jurídiques i l'emplaçament dels preventius a la ciutat

De tot l'exposat fins a aquí es dedueix que és del màxim interès, per salvaguardar la seguretat jurídica d'aquests presos, fins i tot la pròpia integritat física, una ubicació que permeti l'actuació de tots aquells professionals que poden retornar al reu al més aviat possible a la llibertat —definitiva o provisional— si és el que procedeix.

2. Col·lectius afectats pel desplaçament

- advocats en general
- advocats del torn d'ofici
- traductors
- intèrprets jurats
- forenses
- notaris
- agents consulars
- els serveis de justícia gratuïta, tals com el SOJP

II. Efectes previsibles de desplaçar als presos preventius

A. ÀREA DE LES GARANTIES JURÍDIQUES

2.1. Conseqüències del desplaçament sobre els preventius

Els presos reben passivament les conseqüències de les traves que imposa la distància als professionals que hem relacionat sobre aquestes línies.

Es preveu que l'allunyament comporti un enduriment de les condicions de vida en aquest període crític dels primers dies de presó.

2.2. Conseqüències sobre els professionals del medi penitenciari

Les conseqüències negatives per als professionals del mitjà penitenciari i l'alteració del funcionament normal dels centres de penats afectats és segura. El problema més greu és precisament anticipar-s'hi i evitar tots i cadascun dels riscos i danys que es van a produir. A títol d'exemple, en bolcar sobre les oficines de gestió penitenciària (tramitació d'expedients penitenciaris) els expedients de presos preventius —que funcionen a un ritme completament diferent dels expedients de penats—, els més perjudicats poden ser precisament els penats amb condemnes de curta durada: van a veure encara més retallat el temps disponible per aplicar els possibles beneficis penitenciaris que els puguin correspondre. En el mateix sentit qualsevol professional del mitjà tem multitud d'interaccions absolutament lesives per a presos i treballadors.

2.3. Conseqüències sobre altres col·lectius

Els cossos de policia que s'encarreguen de les conduccions afrontaran nivells de risc creixents com més gran sigui la distància entre el centre de preventius i els jutjats de la ciutat. Especialment en els supòsits de membres de bandes internacionals, màfies o grups terrorista.

Els agents judicials que diàriament lliuren en mà manaments de llibertat o altres comunicacions escrites del jutjat hauran de cobrir els 80 km d'anada i tornada al penal.

II. Efectes previsibles de desplaçar als presos preventius

B. ÀREA DE LA SALUT

A l'interior de l'establiment, la salut dels presos implica tant als metges de medicina general i al personal sanitari, com a psiquiatres i psicòlegs. Des de fora de l'establiment, l'hospital de referència també té un gran protagonisme en el dia a dia de la presó provisional.

Quan un pres arriba a un penal, porta amb si tot un expedient mèdic penitenciari, ha estat ja avaluat pel psicòleg de l'equip del centre preventiu i, si escau, atès i pautat pel psiquiatre. Res a veure amb l'ingrés al centre de preventius: amb freqüència el pres que arriba es troba enmig de tractaments més o menys complexos, amb malalties cròniques, processos aguts o a l'espera d'intervencions quirúrgiques, o fins i tot, encara convalescent. El pres no porta el seu expedient mèdic damunt i constitueix tot un repte per als professionals mèdics i sanitaris del preventiu.

1. Les garanties sanitàries i l'emplaçament dels preventius a la ciutat

La proximitat del centre de preventius a Barcelona ofereix una doble garantia. En primer lloc, és relativament fàcil que els familiars aportin documentació rellevant per lliurar a l'equip de guàrdia, o que es concerti una entrevista amb metges o psiquiatres, de manera que es pugui suplir amb certa premura la manca de dades valuoses per a la salut del pres. En segon lloc, la proximitat de l'Hospital Clínic és una garantia en aquells casos més delicats o extrems. La proximitat de l'Hospital Clínic a la Modelo ha salvat centenars, potser milers de vides al llarg dels anys.

2. Col·lectius afectats pel desplaçament

- mèdics
- infirmers
- auxiliars clínics
- psiquiatres
- psicòlegs

Tots ells hauran de moure's a les fosques quant als antecedents mèdics i sanitaris de l'intern/pacient.

2.1. Conseqüència de l'allunyament sobre els presos

El col·lectiu de presos, conforme el flux d'informació entre les famílies i els professionals es vegi entorpit per la distància, corre un major risc. Parlem d'un contingent especial des del punt de vista mèdic i sanitari, amb major incidència de determinades malalties i riscos, que manté una demanda alta d'ambulàncies medicalitzades i de sortides ur-

II. Efectes previsibles de desplaçar als presos preventius

B. ÀREA DE LA SALUD

gents, vitals, o d'un altre tipus a centres hospitalaris al llarg de tot l'any. Una dada: la Modelo va efectuar **917 sortides de presos a l'hospital al llarg de l'any 2016**.

Si bé hi ha un hospital a Martorell, a 6 km per carretera comarcal, l'Hospital de Bellvitge, a 4 km de la Zona Franca, sembla un centre més adient per desenvolupar el paper que ha realitzat històricament el Clínic. D'altra banda, desconeixem si s'ha considerat aquest aspecte i si es disposa de dades a fi de prendre una adequadament una decisió que té conseqüències per a la vida i la integritat de persones que no han estat si més no jutjades.

2.2. La situació laboral dels professionals

Els metges, psiquiatres, infermers i auxiliars pertanyen a l'ICS i molt probablement seran assignats a centres ordinaris d'atenció de Barcelona, per la qual cosa perdrem personal experimentat i valuós a l'àmbit penitenciari de preventius. Sens dubte l'ICS posseeix professionals brillants i eficients, però parlem aquí de metges i sanitaris avesats a tractar pacients que ingressen en condicions extremes, generalment sense conèixer cap tipus d'antecedent, i a detectar i tractar la mateixa patologia que esdevé de l'ingrés a la presó, com ara depressió, atacs d'angoixa, autòlisi, etc.

Els psicòlegs dels equips de tractament s'enfronten a una situació especialment difícil, ja que el nombre d'interins és molt alt per no haver convocat l'Administració cap tipus d'oposició en lustres. Es preveu una espècie de efecte dominó: els psicòlegs que tinguin una plaça en propietat a l'àrea de vigilància és possible que la reprenguin, desplaçant així a interins de vigilància als quals els espera molt probablement l'acomiadament. Els professionals que no tinguin aquest recurs és possible que siguin acomiadats. Una part d'ells i paral·lelament a allò que es pretén fer amb els presos seran incrustats, com si diguéssim, als equips de tractament que funcionen als centres de penats. De nou, mitjançant aquest procediment de desconfigurar allò que funciona, es perden especialistes en preventius i és possible que s'acabi distorsionant tota la resta de centres.

És exactament això el que va passar amb l'enderrocat Centre Obert de Barcelona.

2.3. Conseqüències sobre tots els professionals

Tots els professionals implicats en l'execució de la presó preventiva veuran empitjorades les seves condicions laborals. Els primers dies d'estada a la presó provisional comporten major risc. Si interposem distància en la comunicació amb les famílies —alguns interns no saben explicar per si mateixos què medicació estaven rebent en llibertat o en què consisteix la seva malaltia crònica—, les alteracions en la conducta apunten a un increment de la conflictivitat i dels riscos, tant per als treballadors, com per al propi intern o altres presos.

II. Efectes previsibles de desplaçar als presos preventius

C. ÀREA ASSISTENCIAL

Els treballadors socials, al llarg de 2016, van dur a terme **una mitjana mensual de 2.750 intervencions** amb interns, familiars i professionals externs: centres de menors, CAS de toxicomanies, CAD de disminuïts, justícia juvenil, serveis socials d'atenció primària, etc. Evidentment, totes aquestes intervencions relacionades amb els presos preventius i les seves famílies requereixen multitud de tràmits i desplaçaments.

L'allunyament i repartiment dels preventius entre centres de penats, a 40 km de la ciutat, presagia **un deversall d'emergència social** sobre els serveis de treball social, especialment els de Barcelona.

1. La funció assistencial i l'emplaçament dels preventius a la ciutat

Les intervencions dels treballadors socials tenen un marc de referència clarament institucional i urbà. L'allunyament dels preventius entorpirà les gestions d'aquests professionals, atès que es preveu un increment de la demanda de les seves intervencions provocada per la dificultat dels familiars per comunicar-se de forma fluïda amb el pres. La pròpia dificultat per arribar fins a la nova ubicació, per portar els paquets amb estris, el preu del transport, etc. esdevenen elements afegits d'emergència social que anuncien un deversall de demandes als responsables d'aquest àrea.

Una situació que pot exemplificar el risc que s'assenyala és el moment en què el pres preventiu ha de passar a la condició de penat. La família és qui s'encarrega d'aportar tot tipus de documentació per facilitar la situació administrativa i laboral dels interns i fer possible la seva classificació inicial. Tots aquests moviments tenen com a protagonistes en un percentatge elevat a dones amb fills de poca edat i a pares ancians. De debò tenim present la rehabilitació del pres en apartar-lo de la xarxa urbana?

2. Col·lectius afectats pel desplaçament

- treballadors socials
- col·lectiu de familiars
- presos

2.1. Conseqüència de l'allunyament sobre els presos

El treballador social interactua amb el pres preventiu, d'una banda, i amb la família i institucions, d'altra. L'increment desmesurat de la demanda d'atenció, del costat dels familiars, i l'obstrucció dels desplaçaments i contactes institucionals, del costat dels professionals, tindrà conseqüències molt lesives en l'àmbit de l'atenció al pres.

II. Efectes previsibles de desplaçar als presos preventius

C. ÀREA ASSISTENCIAL

2.2. La situació laboral dels professionals

Els treballadors socials vinculats al centre de preventius de Barcelona tenen un futur laboral incert. L'índex d'interinatge és molt elevat perquè l'Administració no ha convocat oposicions en molts anys. S'esperen acomiadaments i condicions de treball més dures pels qui romanguin emprats. La distància de 40 km i la dispersió dels presos, d'una banda, entorpeix el desenvolupament de les seves actuacions i, d'altra banda, crea problemes a familiars que al final acaben acudint a aquests professionals, ja massa saturats en el seu servei.

Els treballadors de vigilància són part directament afectada en aquesta parcel·la de la vida penitenciària. Un dels aspectes més desestabilitzadors de l'estat d'ànim i de l'equilibri psicològic als primers moments de la presó és la incertesa sobre la situació familiar i, en general, el desarrelament i la sensació d'haver deixat desemparats als qui depenen del pres. Condicions més precàries en l'àmbit assistencial afecten directament a la seguretat de l'intern i a la dels mateixos treballadors a l'interior dels centres penitenciaris.

2.3. Altres col·lectius afectats

En general, l'experiment perillós que la Conselleria vol endegar afecta a tots els grups en risc d'exclusió que s'enfrontin a la mesura de presó preventiva sobre algun familiar o afí, tant si depenen del pres com si són els responsables de donar-li suport.

II. Efectes previsibles de desplaçar als presos preventius

D. ÀREA SOCIOEDUCATIVA I FORMATIVA

Una peça clau al centre de preventius és l'equip de classificació inicial, en el qual els educadors desenvolupen un paper fonamental. L'ordre i la viabilitat dels establiments requereixen la tria i inserció dins de grups homogenis de tots aquells que van ingressant. Aquesta classificació es realitza sobre la base d'uns criteris objectius, però també gràcies a una dilatada experiència professional.

1. La funció formativa i l'emplaçament dels preventius a la ciutat

Aquesta funció no queda afectada tant pel fet de retirar a una distància de Barcelona al col·lectiu de presos, com pel fet de barrejar a preventius i a penats, o *omplir* les places que quedin vacants en els penals amb presos provisionals. És potser en el terreny socioeducatiu i formatiu on s'observa la major diferència entre els dos tipus d'interns. Mentre que el penat, ja condemnat, disposa de temps per planificar la seva formació a llarg termini, els programes i intervencions en el cas dels preventius estan adaptats a l'estricta provisionalitat que caracteritza la permanència del subjecte a l'establiment.

De nou tornem sobre una realitat contundent: un establiment de presos preventius solament pot complir amb l'exigència constitucional i de la llei orgànica quan tot el centre està orientat a les particularitats regimentales, jurídiques i socials del pres preventiu.

2. Col·lectius afectats per la barreja de penats/preventius

- equip de classificació inicial
- educadors
- mestres

2.1. Les conseqüències de no tenir un centre específic per als presos

Com en el cas de l'assistència lletrada, les visites familiars i l'assistència del treballador social, ocorre amb l'educador que la seva intervenció és decisiva en les primeres hores que passen els presos preventius primaris reclosos. L'educador, juntament amb altres membres de l'equip de classificació inicial, duu a terme el filtrat i la distribució dels interns en grups més homogenis. D'una primera classificació encertada depèn en gran manera la seguretat de l'intern i de tots els treballadors.

L'internament dels preventius en centres de penats, a manera de farciment de les places vacants de penats, contravé directament el mandat de l'article 5 de la LOGP. És imprescindible que en aquells casos en els quals el jutge no pugui evitar interrompre la vida en llibertat d'un ciutadà —amb les conseqüències de pèrdua del lloc de treball, desarrelament familiar, etc.—, i sabent que en molts casos el reclús romandrà a la presó sola-

II. Efectes previsibles de desplaçar als presos preventius

D. ÀREA SOCIOEDUCATIVA I FORMATIVA

ment el primer mes, el reu disposi almenys de programes socioeducatius, formatius i d'activitats culturals, com ara les esportives i artístiques, adaptats a l'imponderable del temps que romandrà reclòs a l'establiment.

Allò que cal esperar, si es duu a terme l'allunyament i repartiment dels preventius, és la desatenció de programes específics socioculturals i formatius per a curta estada de subjectes no condemnats. Una vegada més cal insistir que en el nostre àmbit, si perilla l'estabilitat mental o anímica del pres, perilla la seguretat de tothom, la del reclús i la de tot el personal.

2.2. El futur dels professionals del mitjà penitenciari

El col·lectiu de mestres corre una sort paral·lela a la del personal mèdic, és a dir, és poc probable que vagin fora de Barcelona amb els preventius. Per contra, romandran a la ciutat, dedicats a un altre tipus d'alumnes que no tenen res a veure amb la seva especialitat. En l'àmbit de preventius es perdrà l'aportació de professionals especialment valuosos en aquest sector tan particular.

El risc dels llocs de treball és molt alt per als educadors socials. L'Administració, des de la Llei 24/2002, de 18 de novembre, de creació de l'especialitat d'educació social en el cos de diplomats de la Generalitat, no ha convocat cap oposició de torn lliure dirigit a ells. Ens trobem davant el col·lectiu amb el major índex d'interins entre els professionals penitenciaris, fins al punt que en alguns centres la plantilla d'educadors ho és en el 100% de casos. La mitjana de interinatge és d'entre 10 i 15 anys al centre de preventius.

Com en el cas dels psicòlegs, se seguirà el mètode d'encabir-los en equips tècnics especialitzats en penats perquè facin una labor orientada a preventius. Però, com ja hem advertit, la garantia que demana la llei orgànica no es materialitza amb la inclusió d'un professional en un equip, sinó orientant el règim de tot l'establiment a l'estatus jurídic de la presó provisional.

2.3. Altres professionals que col·laboren

Hi ha diferents professionals que contacten amb el centre de preventius per oferir algun tipus de prestació socioeducativa dins de programes educatius transversals, tals com el ioga, i entitats que presten la seva experiència en el camp de l'Aprenentatge-Servei amb alumnes de la Universitat, experts i interns en departaments del CPHB especialitzats. Aquestes col·laboracions, algunes de les quals es realitzen amb el suport de persones amb diversitat funcional, podrien veure's entorpidides per l'evident distància d'un centre de penats i, en alguns casos, per motius d'accessibilitat.

II. Efectes previsibles de desplaçar als presos preventius

E. ÀREA DEL VOLUNTARIAT I LA SOLIDARITAT

Ben al contrari de la imatge instal·lada en l'opinió pública, la Modelo és un centre molt obert al voluntariat. Visiten habitualment als presos representants de diversos credos, entitats d'ajuda i solidaritat i també professionals d'èxit que generosament dediquen una hora o uns dies de la seva labor al col·lectiu de presos de manera gratuïta.

Per la idiosincràsia de l'àmbit del preventiu, aquesta labor resulta molt valuosa. És fàcil preveure que bona part de l'auxili del voluntariat es perdrà si s'interposen trajectes de 80 km per al seu desenvolupament.

1. La funció solidària i la ubicació dels preventius a la ciutat

Les tasques del voluntariat estan imbricades amb la resta d'àrees que hem abordat aquí. L'auxili que presten els membres del voluntariat es desenvolupa en gairebé qualsevol aspecte imaginable: emocional, familiar, assistencial, espiritual, formatiu, ocupacional, d'oci i un llarg etcètera.

Totes les raons d'humanitat de la permanència dels presos preventius dins del teixit urbà es poden tornar a reiterar aquí, ja que els voluntaris actuen especialment en aquells flancs on no n'hi ha prou amb el funcionament normal de l'administració penitenciària.

2. Col·lectius afectats pel desplaçament

- membres del voluntariat
- presos
- treballadors socials
- personal de vigilància

2.1. Conseqüència de l'allunyament sobre els presos preventius

El pres preventiu, encara que no ha estat condemnat, es veu apartat de la seva vida i confinat en un establiment, en moltes ocasions durant un període de temps curt, la qual cosa no evita la pèrdua del lloc de treball o el desarrelament familiar. La vida queda en suspens. En el període crític dels primers dies o setmanes d'estada al centre existeix el perill real de lliscar pel pendent de la desesperança i la impotència.

Sobre aquest substrat delicat opera el voluntariat en un establiment de presos preventius, mitjançant una relació més càlida, aprestant les seves xarxes de solidaritat a confortar als familiars, valent-se de la seva llarga experiència en el mitjà per acomodar aspectes que queden fora de les funcions de la resta de personal.

II. Efectes previsibles de desplaçar als presos preventius

E. ÁREA DEL VOLUNTARIADO Y LA SOLIDARIDAD

El desplaçament a quilòmetres dels presos preventius farà minvar el suport que puguin prestar en el futur les xarxes solidàries. La repercussió negativa sobre la conducta dels preventius involucrarà a tots els professionals penitenciaris, endurint les condicions de treball de tothom.

Fora dels centres, les famílies també van a perdre un suport i orientació important d'aquestes xarxes de solidaritat. En l'àmbit assistencial, de nou les treballadores i els treballadors socials seran el primer col·lectiu que patirà l'allau de demandes de presos i familiars.

2.2. Les conseqüències de la dispersió sobre els col·lectius habituals

El voluntariat habitual és un sector molt dinàmic, per la seva pròpia naturalesa, però d'una certa edat. Allunyar als preventius a 40 km suposa una trava evident a la seva labor humanitària en el nostre àmbit.

2.3. Les conseqüències sobre altres col·lectius

A banda de tot el que hem relacionat mes amunt, els preventius de Barcelona reben el suport de diferents emprenedors d'èxit que duen a terme una certa obra social. Per posar un exemple, els tallers de ioga són impartits per experts que es dediquen professionalment a aquesta disciplina i que volen retornar a la societat una part del seu èxit. És previsible que aquest tipus d'acció generosa no superi l'obligació de cobrir 80 km.

III. L'objectiu de la Plataforma Zona Franca

Els professionals implicats en l'àmbit de la presó provisional, tant els contractats per l'administració com els externs a ella, volem fer una crida a considerar les greus conseqüències que es desprenen de:

- renunciar a un equipament específic, com el de Zona Franca, per suplir la Modelo
- desplaçar als preventius a 40 km de la ciutat per emplenar els buits als penals

Si la Conselleria continua amb els seus plans, les expectatives que crea el projecte són les següents:

La instauració per via de fet d'un règim de vida que no respecta les garanties que estableix la LOGP per als presos preventius, perquè incrementa el desarrelament i dispara els riscos per a la seva integritat física i salut mental. El projecte és incompatible amb el principi de presumpció d'innocència que imposa la llei.

La creació d'un efecte dominó que des de la Modelo irradiarà i desestabilitzarà tots els centres penitenciaris catalans, tot provocant pèrdues de capital humà: professionals de vigilància i tècnics i equips altament especialitzats en l'àmbit de la presó preventiva.

La **generació d'un devesall d'emergència social** en el flanc de les famílies dependents del reclus, particularment focalitzada a Barcelona, que desbordarà als professionals de treball social.

El compromís d'un cost econòmic i social elevat en el temps, no per millorar sinó per degradar el servei públic penitenciari.

A tot l'anterior cal sumar els riscos que comporta un experiment tan desafortunat per a tots els professionals d'aquest mitjà tan complex i específic com és el de la presó.

SIGNATURES ENTITATS

SIGNATURES ENTITATS